

verspild vertuig gebrach
stuk op
aan het
p. groote
infra- en
t, er zijn
wat met
in zelfs al
aan ze de
verre te
naad zijn,
gmakende
de strijd
nd om de
dat Gods
bouwd in

zaak van
ynode te
eschilpunt
onder de
de blijven
n waarom
gevoelen
innen ver-
moeten
voor een
grondelijk
tootmoed
„ten deele
de zijden
ng, waar-
van den
uadsbesluit
rden van
oor beide
erde erve

dankbaar,
igde wijze
e, dat het
daar onze
als Calvin
orgestaan
n besche-
ke critiek,
merika op
is meenen
erder had
al kunnen
per in den
ralapsarier
is, dat
lavinsk in
niet voor
hoogstens
van het
aparisme,
fie in het
dt te kort

ok tot deze
had en
e, die voor
moods zelf
of andere
beeld met
r nu onze
te om te
le Kerken
en beliden
er critiek

we nader
ur nu reeds
in Utrecht
geschieden
ging juist
toijster zelf
teff, hopen
n zijn ge-

uze Gere-
schritten,
het infra-
f hebben,
preekt het
belijdenis-
den is het
en en te
nulier sluit
et de be-
is, kan in
iet onder-
aandeek-
een even-
er scherp
at de per-
uifjende
uondeling,
heim zal
mogelijk
e Generale
oy gelijk,
s van onze
apsaristen
in of van
e Synode
n worden

juist ge-
uitspraak
di op dit
t, nam o. i.
it in. Ze
briften ten
verkiezing
volgen”,
de supra-
iten of te
e, dat de
eschilpunt
en dat al-
er Gerefor-
stellen”,
zich zelf
oorstond,

dhaven in
wige uit-
niet name
op grond
te die uit-
tezien ge-
het wel-

individuele of massale bearbeiding.
De individuele methode, die verrewer het meest wordt toegepast, is deze, dat men de volkleden en de enkelingen van het volk, tracht te bewerken. Men let niet op het bosch, maar moet zich richten op de boom. Men vraagt er niet naar, of iemand kluisenaar of landvoogd is. Vooral de Herenhuizen, die de individuen, de enkelingen, tot het geloof moeten brengen, o.a. Spangenberg.

De massale methode richt zich eerst op de hoofden des volks, en zijn die gewonnen, dan moet het heel volk goedschiks kwaadschiks wel volgen. Rome deed zoo, en was niet kiesch in het gebruik der middelen, want met het woord: „Dwingt ze om in te gaan” verdedigt ze hare methode om met het zwaard zelfs de volkeren te bekeeren.

Wij, Geref., zijn met zulke methode niet ingenomen, want om een groote massa gedoopten die in hun hart Heidenen bleven, geven we niet. Ze zijn gelijk aan dat gemene volk dat met Israël mee uit Egypte trok, en dat Gods volk veelzins tot een valstrik was.

Toch hebben we ook tegen de individuele methode bezwaren, en wel deze: 1. ze duurt zoo lang, 2. ze kost zoo veel, 3. ze komt bijna nooit tot haar doel. De statistiek leert ook dat het aantal geborenen het aantal bekeerden overtreft. De rechte methode ligt in het midden, d.w.z. we willen een nationale bearbeiding, van uit de centra des volks, waar de pols van het volkaleven gevoeld wordt, — maar tegelijk ook een persoonlijke bearbeiding dergenen die onder het woord komen.

De religie toch is eigendom van één en van velen. Ze is organisch met het gehele volk verbonden. Ge hebt niet te doen met den afgodendienst van één enkele, maar van heel een volk; en die oefent daar invloed uit op geboorte, opvoeding, huwelijk, kunst, wetenschap, ziekte, dood. De missionaire Dienaar moet werkzaam zijn tot wedergeboorte van het gehele volk; moet daartoe zich wenden tot het gansche volk in al zijne rangen en standen, en dan alleen, zal die bearbeiding van het geheel hem bij de bearbeiding van de enkelingen ongenegen ten goede komen. Dat is werken als het sunderig in de drie maten meels, en niet als een drijven van een oliedrappel op de wateren.

Daarom moeten de centra aangepakt. Wie Nederland wil bewerken, gaat niet naar Urk, noch naar Kootwijk, al ligt 't ook in 't midden van het land. Paulus ging naar de centra van het Griekse en Romeinsche volkaleven, naar Corinthe, Athene, Rome. Daar in moet hij zijn ons groote voorbeeld. De Zending moet aanvullend optreden, als een geestelijk kampioen tegenover de stelsels van het Heidendom. Hij moet er slag van hebben om (naar Sadrach's woord) de lieden met het Woord dood te slaan. De valsche bevrediging, die het Heidendom schenkt, moet door hem worden onmaskerd. Zekere bevrediging geeft de afgodendienst, maar niet de ware. Dat moet aangevoeld, veelbaer gemaakt. Zoo komt het Christendom tot zijn recht, waar het aan de diepste vragen van het hart alleen ware bevrediging geeft.

Ook moet de missionaris zich weten aangepast te maken bij de conscientie des volks. In ieder volk zijn elementen aanwezig, die hij moet aanvaullen. Het uitgangspunt van zijne prediking vindet hij in het hart zijner toehoorders. Op het stramien der natuurlijke Godskennis bodure bij de kennis der bijzondere Openbaring. Denk aan Paulus' rede op den Areopagus te Athene. Hij begon met het opschrift op dat altaar: den onbekenden God, en trachtte winst te behalen voor het Koninkrijk Gods met hetgeen bij de Heidenen gevonden werd. Beriep hij zich niet op een der Griekse dichters, die het volk kende? Onder de Heidenen schittert ook nog zoveel heilrijks dat er is door de gemeene genade Gods, en juist omdat dit ook uit God is, moet de missionaire Dienaar het gebruiken.

En bij dat alles vindt hij ook nog spraken van bovennatuurlijk licht, verhalen die het gemeenegeest zijn der gansche menscheit, zoals de traditie omtrent Paradijs en Zondvloed. Met dat alles moet hij winst doen voor de sake Gods.

De derde methode raakt de angst, hoe die moet worden geborgen. De Zending mag niet gelijk zijn aan aan de struifvogel, die hare jongen niet kent, waarvan de Heere zegt in het boek Job dat zij hare eieren in de aarde laat, en in het stof die verwarmt, en vergeet dat de voet die drukken dan en de dieren des velds die vertrapten kunnen, en die zich verhardt tegen hare jongen, alsof zij de hare niet waren, doch waarvan ook nog geschreven staat: God heeft haar van wijsheid onthout en heeft haar van het verstand niets meegedeeld.

Wat in de Zending door moeielvollen arbeid tot stand wordt gebracht, moet ook zoo uittekend mogelijk worden bewaard. Dat kan onmogelijk in de moderne Protestantische Indische Staatskerk, waar alleen geestelijke dorheid is te vinden. Daarom moeten plaatselijke kerken geïnstitueerd worden. Zoodra er plaatselijke broeders uit de Heidenwereld gekomen zijn tot kennis van God en Goddelijke zaken, kan men overgaan tot kerkformatie, tot instelling der ambten. En dan moet het niet bij beginsels van kerkes blijven, maar de Zending moet ook aan hare zelfvolmaking arbeiden. Dit doel staat ons voor oogen, levende groeiende, bloeiende kerken van Christus in India te krijgen. En als die tot zelfbewustzijn en tot zelfstandigheid gekomen zijn, is onze voeding niet langer noodig.

Met een toespisselijk woord eindigt spreker zijn opwekkende rede. Verlangt we armen, zoo riep hij ons toe, verduubelt uwe krachten. 't Is een werk voor de eeuwigheid, die gij ter hand neemt. Tracht goed thuis te komen in de Zending's geschiedenis, en uw hart zal voor deze zaak steeds meer open gaan. Hier geldt zeker onbekend maakt onbemind. En zoo de Zending uw hart heeft, heeft ze ook uw gaven en uw gebed. Beide zijn haar o zoo noodig. Zonder uwe gaven kan de beste methode niet toegepast, en zonder uw gebed baat die methode niets, want vergeefs zouden we arbeiden zoo God Zijn hulp aan 't werk ontzegt. Wij moeten doen wat we maar eenigzins kunnen, en dat is: den Acoluap in het venster leggen, omdat de wind de snaren bevoert en het lieflijke geluid doe ruischen. Arbeidende, bidden, we: Ontwaak, noordenwind! en kom, gij zuidenwind! doorwaai mijnen hof, dat zijne speerijen uitvloeiend! O, dat mijn liefste tot Zijnen hof kwame, en atc Zijne edele vruchten!

Het is uitnemend gezien, dat de Zeeuwsche Kerken, eer ze den zendingarbeid ter hand nemen, zich eerst over de rechte zendingsmethode laten inlichten.

En ze konden daarbij geen beteren praed- viseur vragen dan Da. Renkema, zoals dit keurig en principieele referaat bewijst. Moge nu spoedig op het zeggen het doen volgen en ook Zeeland een eigen zendingdienaar uitzenden.

Officiële Berichten.

Herbouw der afgebrande kerk te Vreeland.

Sedert 8 Mei j.l. is voor dit goede doel, de Heere zij er voor geprezen, tot onze groote vreugde ontvangen bij Da. Maan, van Geref. kerken: te Oudshoorn 3; Dedemsvaart 10; Sloterdijk 250; Groningen B/5, en Waddingsveen 250. Gevonden in de kerkcollecten: te Zeist 4 en 7350; Raard c.a. 150; Utrecht 3760, en Leiden 1. Vermaand door Me. v. D., Utr. 225, Me. A. B., Amst. bruiloftspartij 250, en door Me. van O. te Amst., H. 25, D. v. E. 10, T. G. 10, P. N. H. 5, C. A. H. 5, v. E. 10, T. B. 250, N. N. 250, Mevr. G. 250, Mevr. M. 1, J. F. B. 250, D. S. 3, W. A. 1, A.

S. 1, G. A. G. 250, X. X. 1, fam. F. 250, S. 250, W. F. H. 250, G. G. 5, Mevr. B. 2, A. v. B. 1, G. B. 150, A. M. 1, fam. W. 150, J. W. 180, v. V. 2, Mevr. H. 250, G. 150, M. B. 250, R. V. 250, N. N. 250, V. D. 250, J. W. K. 250, N. N. 1, R. C. V. 250, J. R. 250, N. N. 250, W. W. 250, W. W. 250, I. 150, N. N. 30, G. F. 1, v. d. L. 150, J. 5, J. en M. 250, N. N. 20 en J. E. V. te Barendr. 250, samen 150.

Giften: van J. M. te Zw. 5; door Da. v. L. te Gref., Me. Wed. K. 60; N. N. 10; Jan v. Z. 250; G. H. 's Gravenh. 1; D. v. K. Oppen. 250; door Da. K. Utr. N. N. 1, en enige meisjes 350; Me. T. Rott 1; V. D. Nussp. 10; W. G. B. Amst. 350; G. v. S. Noordel. 150, en N. N. 1.

Bij H. v. Emmerik: van D. K. te Hilv. 10. Met inbegrip van onze vorige verantwoording blijft er nu te samen 481.85 uit liefde van buiten de gemeente gegeven. Doch er is heden nog 1800 te kort. En nu de bouw is aangevangen, moet ook spoedig de eerste termijn der aannemingsom betaald worden. Wie is er in staat en gewillig onder u, lezers, versamelaars en kerkeraden, niemand uitgesloten, om mede te helpen?

„Onze menschen hebben van geven verstand, dat hebben zij meermalen getoond” (Standaard 7 Mei j.l.). En „wie er (met het yeld) zijn God met dient, ook door de liefdadigheid mee te oefenen, voor dien ontleent het daaraan zijn waarde” (Heraut 20 Mei j.l.). Deze schoone uitspraken troffen mij, ook u? — Wilt er dan naar handelen. Moge de Heere dan zeggen tot het Noorden: „geef!” en tot het Zuiden: „houd niet terug!” terwijl ook van het Oosten en Westen des lands, of waar ook onze broeders en zusters deze roepstem vernemen, zij er een gunstig oor aan verleen. Wij hopen, dat ook andere Kerkhoden hieraan mede werken zullen, gelijk zij zieldijns vernam, dat de Geldersche reeds deed. Voor alle verleende en nog te wachten hulp, nu en bij voorbaat weder onzen vriendelijken dank.

Namens den kerkeraad,
Da. W. MAAN.

Vreeland, 5 Juni 1906.

Buitenland.

Engeland. Het Anti-Puriteinsch verbond. — De Protestant Truth Society.

In Engeland heeft zich een „anti-Puriteinsch verbond” gevormd, dat ten doel heeft „de vermakelijken van het volk te beveiligen” tegen de aanvallen van zene „Puriteinsche reactie”. De mannen van dien bond stellen zich ook voor, oppositie te gaan voeren tegen veel dat onder den naam van Temperance „reform” doorgaat, en strijd te voeren tegen de belemmeringen die de overheid in den weg legt aan het beoefenen van de danskunst. Ook wil de bond „alle pogingen weerstaan om het volk een engachtig en bitter Sabbatarianisme op te dwingen”. Gelukkig dat er in Engeland nog vele mannen gevonden worden, die in den Engelschen Zondag een zegen zien voor het volk, en er met alle macht voor ijveren om hem te behouden.

Van veel ernstiger beteekenis voor het Engelsche volk achten wij het, dat 'e Ritualistische partij in de Engelsche staatskerk triumfeerend kan constateeren, dat de Protestantische geest al zwakker en onverschilliger zich openbaart. Het orgaan der Ritualisten, de Church Times, noemt het Heilig Avondmaal „de parochiale mis”, en daartegen wordt niet geprotesteerd dan alleen in Roomsche bladen, wier redacteuren er zich over beklagen, dat de leiders der Roomsche beweging Roomsche ceremoniën nadoen en zich bedienen van Roomsche spreekwijzen.

Wel bestaat de „Protestant Truth Society”, die een zestal jaren geleden gesticht werd door den Londenschen boekhandelaar Kenist. Kenist stierf in een hospitaal, aan de gevolgen van een steek met een bijtel, hem toegebracht door een speer tegenstanders, doch zijn werk werd door zijn zoon voortgezet.

Dezer dagen hield de genoemde Society haar jaarvergadering in Exeter Hall. De heer Kenist sprak daar over de aanmatiging van de Romaniserende richting, die stoutmoedig optrad door haar succes in Engeland — de citadel der beginselen van de Reformatie! Daarom had de arbeid der vereniging des te meer beteekenis.

Voorts besprak de heer Kenist de uitlating van den bisschop van Chester, die beweerd had, dat het gebruik van een misgewaad zou gewettigd worden, hetgeen beteekende dat de wet moest veranderd worden ten bate van de verbrekers van de wet. Groote meetings door den spreker geleid, waarbij misgewaden den vergaderden werden getoond, hadden een „nooit” op het voorstel van den bisschop uitgesproken.

Doch wat baten zulke vergaderingen, indien in de Protestantische Episcopale kerken gedurigmus worden gelezen en de predikanten die ceremonie in een misgewaad volbrengen? Het volk, dat het Protestantische karakter in de Godsdienstoefeningen der Episcopale kerken wil gehandhaafd zien, staat tegenover het drijven der Ritualisten zoo goed als machteloos. Het beste zou zijn, als de Protestantische gezinde leden der Episcopale kerk de loerende kerken stichten, overal waar hun kerk de Ritualistische ceremoniën volgt. Maar daartoe zou gewenscht zijn, dat ten minste een bisschop zich met de leiding dier kerken belastte. Doch zulc een bisschop is niet te vinden.

Overigens kan worden gemeld dat de Wickliffe sprekers, die van de vereniging uitgaan in het verloop van jaar 3000 meetings hielden en zich verder bezig hielden met het bezoeken der menschen aan hunne huizen, terwijl zij 200,000 tractaatjes verspreidden.

Volgens ons heeft Engeland een man noodig van buitengewone begaafdheid, en vol van den Heiligen Geest, die het volk tot de wet en het getuigenis terug roept en die een dam kan opwerpen tegen den Romaniserenden stroom, die reeds tachtig jaren het werk der reformatie in Engeland zoekt te niet te doen.

Rusland. Tegen de Revolutie het Evangelie.

Het blijkt steeds meer, dat in Rusland de revolutionaire machten krachtig aan het woelen zijn. Hoe jammer dat eerst een jaar geleden de Russische regering vrijheid van conscientie heeft geproclameerd, en dat nog steeds datgene wat daardoor werd toegezegd, niet ten volle genoten wordt! Tegen de Revolutie is alleen het Evangelie opgewassen, doch hoe treurig wanneer de loop van dat Evangelie van staatswege belemmerd wordt! Wanneer het vrij wordt gelaten, oefent het niet alleen zijn gezegenden

invloed uit op den kring waarin het gebracht wordt, maar het prikkelt tevens de ambtsdragers der staatskerk, om te trachten door ijver en toewijding hun positie te behouden.

De toestand van Rusland stemt overeen met dien van Frankrijk vóór het uitbarsten der revolutie in 1789. In Frankrijk zocht men de oorzaak van den jammerlijken toestand van het land in tyrannie der regering en de voorrechten van den adel en der geestelijkheid, en in de onderdrukking van den burgerstand. Er gingen ook wel stemmen op die over de ellende van den vierden stand klaagden, maar daar werd minder op gelet. De derde stand wilde zeggens schap hebben over het bestuur van het land, en heeft deze ook verkregen.

In Rusland zijn er vele mistanden, even als in Frankrijk vóór de groote Revolutie. Maar dat deze zeer overvreden worden is niet te ontkennen, evenals dit door de historie is bewezen ten opzichte van Frankrijk. En nu het denkbeeld van volksovereenenit in Frankrijk wortel heeft geschoten en ook in de regering van het land wordt toegepast, is het er zeker niet beter op geworden.

De grootste kwaal die Frankrijk had, was het toenemend ongeloof. De encyclopedisten met een Voltairre aan het hoofd, hadden met God en zijn dienst gespot en waren daarin door het grootste deel van het volk gevolgd. Men proclameerde de rechten van den mensch, maar loochende het recht Gods. Daaruit werd de Fransche Revolutie geboren, die zooveel ellende over het volk uitgoot, dat men blijde was dat in Napoleon een man opstond, die haar in boeien sloeg.

In Rusland ziet men hetzelfde. „Geen God en geen meester meer”, dat is de leus ook van de Russische revolutionairen. Dezen revolutionairen is het er om te doen, een schrikbewind in te stellen, waarbij, zonder verhoor, overheids-persoonen worden ter dood veroordeeld; welke vonnissen dan door het werken van dynamiet-bommen ten uitvoer worden geleid. De Russische doema of volksverteenwoordiging, die in deze dagen te Petersburg vergaderd is, met denzelfden revolutionairen geest beziel. Zij eischt afschaffing van de doodstraf, terwijl de revolutionairen vonnissen vellen en doodvonnissen ten uitvoer brengen, dat het een aard heeft.

Het is te hopen, dat de Caesar van Rusland een ander maar blijkt te zijn dan Lodewijk XVI. Deze monarch kon de Revolutie niet bedwingen, niet alleen omdat hij zwak van karakter was, maar voornamelijk omdat hij zelf de revolutionaire denkbelden had ingezogen.

De revolutionairen in Rusland instinctmatig gevoelen, dat het evangelie zich tegen hun heilloos streven kant, blijkt uit het feit, dat de Lutherische predikanten in de Oostzeeprovincien het bij de woelingen der laatste jaren zoozeer hebben moeten misgelden. Er was toch alle reden om te verwachten, dat zij door de mannen der Revolutie zouden ontsien worden. Immers zij hadden van de bureaucratie in Rusland zooveel te lijden gehad. De Russische regering had hen op allerlei manier vervolgd. Als zij naar hun ambt handelden, moesten zij dikwerf de swaarste straffen ondergaan. En niet, als benden oproermakers en brandstichters de Oostzeeprovincien afsloopen, dan waren het de Lutherische predikanten, die het meest te verduren hadden; en hunner werd zelfs door de woelingen gedood.

Laat ons hopen, dat de Russische regering door hare daden zal toonen, dat zij de kerken, die niet tot de Grieksch orthodoxe kerk behooren, inderdaad vrijheid van beweging geven wil.

N.-Amerika. De aanstaande Generale Synode der Chr. Geref. kerk.

The Banner of Truth geeft een overzicht van het agendum van de Generale Synode der Chr. Geref. kerk N.-Amerika. Enkele dingen hebben ons hierin getroffen. Vooreerst is ons gebleken dat de hoogleraren, aan wie de opleiding tot den Dienst des Woords is opgedragen, van Synode tot Synode door de Synode moeten benoemd worden. Nu doen sommige classen het voorstel om bijv. twee professoren eens nieuwe benoeming te geven, terwijl andere classen slechts één hoogleraar ter benoeming voordragen. Een classis is van oordeel, dat de tractementen der hoogleraren, die gemiddeld 1500 dollars bedragen, verhoogd moeten worden. Voor de nieuwe wereld is dit salaris al bijzonder laag. Er zijn hoogleraren die slechts 750 dollars ontvangen, ja, dit is nog niet eens het laagste tractement! Een classis spreekt er van, dat er een comité moet benoemd worden om gronden aan te koop voor het Jan Calvin college, omdat het gebouw in Grand Rapids te klein is.

Een belangrijk voorstel is door de classis van Orange City gedaan, om namelijk het bestuur voor de inwendige zending niet te continueren, en dien arbeid op te dragen aan de zorg der kerken en der classen. The Banner of Truth is daarmede niet erg ingenomen; wij verheugen er ons in, dat men in de nieuwe wereld ging gevoelen, dat ook het werk der inwendige zending van de plaatselijke kerk behoort uit te gaan.

Een stap in dezelfde richting wil een andere classis ten opzichte van de zending onder de Joden doen. Althans verlangt deze vergadering, dat het comité voor die zending zal gevormd worden door deputaten der classen, in plaats van door vier of vijf leden, die door de Synode benoemd worden.

Ook zullen voorstellen behandeld worden tot verbetering en uitbreiding van De Wachter. Hierin kunnen wij ons verheugen. Het is reeds verblifdend, dat genoemd orgaan steeds in bloei toeneemt.

Gemengd Nieuws.

Als men weten wil hoe men in Hollandse kringen van Amerika denkt over het goed praten van de beslissing der Synodus contracta van orthodoxe zijde, moet men lezen wat de Hope daaromtrent zegt:

„Een loepje met de Voorzichtigheid! — Men weet hoe de Hervormde Kerk in Nederland eenen Dr. Bahler, den Boeddhist, — niet een onzer bahlers, zoals een van de lezers der Hope het vermoede — onlangs vrijspreek, niettegenstaande het orthodoxe provinciale bestuur van Friesland hem had aangeklaagd omdat hij openlijk verkondigde, dat de heidensche Boedha het beter wist dan Jesus.

Deze vrijpraak door den „Synodus Contracta” een soort groote Commissie der Synode, werd dezer dagen te Utrecht aldaar dus verdedigd:

Het personeel van dien Synodus Contracta wordt door het lot aangewezen.

Het lot toech besliste dat in de Synodus Contracta de meerderheid liberaal was. In het lot ligt een goddelijk bestel.

En dus slag het in het Goddelijk bestuur dat thans geen leertuch zoo geveend worden.”

Kan het koddiger? — Neen, kon het grover, door hen die zich Dienaars des Goddelijken Woords noemen!

Een Brahms zending. Een Brahms zending, naar N.-Amerika uitgezonden, Marayana Krishna, hield enige weken geleden, een rede van den Kansel van All Souls' Episcopal-kerk in Kansas City. Hij was daartoe uitgenoodigd en sprak in den loop zijner rede aldus:

„Wij zijn overloden met Christen zendingen. Negentig procent hunner hebben geen verstand, en behalve dat begeeren wij uwen Godsdienst niet, met uw heilig boek. Wij hebben van ons zelve geen Godsdienst dan wij op kunnen, en willen er gaarne wat van afstaan. Dus bid ik u, Amerikanen, houdt uwe zoogenoemde zendingen thuis.

Wilt gij ons verchristelijken sendt ons dan mannen die bekwaam zijn om te onderwijzen; geleerden, die hun eigen schriftuur kennen. Tot zoolang zijn de Vedas, onze vier boeken van wijsbegeerte, voor ons voldoende.

Toont mij een land waar Christelijke zendingen gewoest zijn, dat vooropstond; het bestaat niet. Er waren geen hongersnooden, geen plagen in India, voordat de Engelschen er kwamen. Ik ben hier in het belang van India.

Onder deze opmerkingen verlieten leden der gemeente de kerk, en later maakte de predikant Charles Ferguson zijne verontschuldiging over de opmerkingen door Marayana Krishna gemaakt. Maar het feit dat hij den Brahman liet optreden, teekent. Zeker is de heer Ferguson een geesverwant van den ten onzen bekenden Dr. Bahler, die zijn sympathie voor het Boeddhisme niet onder stoelen of banken stak.

Dat de Amerikaans-Episcopale Kerk meer vreedse elementen in haar schoot koestert blijkt uit het volgende, het geen wij in de Hope vonden: „In de Episcopale Kerk heeft men thans een Kerkelijk proces onder handen tegenover de geelsoelingen — of liever, ongelooftelingen van zekeren Dr. Craspey. De beschuldiging beweert onder meer, dat de oude belijdenis-schriften geen voorschrift des geloofs mogen heeten. Die moeten met de tijden gewijzigd worden — zoal niet door herziening, dan toch in allen gevalle in hare nitlering. En dat loopt hierop uit, dat men de leer der H. Drieenheid, ter vertolking in de handen der hedendaagsche, eigendunkige theologische beschouwing moet overhandigen — en de anthropologie, of leer aangaande den mensch, aan de mannen der wetenschap, die naar geen Bijbel vragen, overlaten moet, (Dr. Clarke). En wat de opstanding betreft, die moet niet als lichamelijke in werkelijken zin worden opgevat. Die was gesetelijk — en daarmede bedoelt men niet, dat het lichaam een geestelijke hoedanigheid bekwaam, zoals Paulus er over spreekt (1 Cor. 15), maar het houdt slechts in, dat de Heer verscheen als een „geestelijk persoon”, zichtbaar alleen voor de zondigen, die in een geestelijke gestemdheid vatbaarheid beraten om Hem waar te nemen. Het lichaam bleef in de spelonke rusten — de persoon, alsof hij weer ten leven gekomen ware, vertoonde zich nu en dan als een geestelijk wezen uit de geestenwereld. De voorstelling en gedachte van een lichamelijke opstanding, volgens het dictum van Dr. Craspey, behooren tot de bloote traditie, en moeten als verduidelijking beschouwd worden — bedrog, hoe vroom ook de bron waaruit ze ontstond”.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

DE COVENANTER.

VI.

IN DEN STRIJD.

Intusschen waren de ruiters de heuvels genaderd. Daar dicht bij stonden ze stil en schenen even raad te houden. Toen stegen er twee at en begonnen een heuvel te beklimmen. Zoodra de schildwachten dit merkten verschoelen zij zich. De twee ruiters berikten den heuveltop en lieten hun blik gaan over de vlakte. Daar was echter reeds niets bijzonders meer te zien. „Dat is mis”, zei Ralph tot Lennie; „ze zullen nu wel afrekenen.”

„Misschien”, sprak Ralph, nadruk leggend op dat woord; „ik heb 't al anders beleefd.”

De twee mannen waren nu tot den troep ruiters teruggekeerd. Weldra zaten ze weer op, en nu zwenkten allen eensklaps, en reden in vollen draf de heuvels langs.

Toen de schildwachten dat bespeurden kwamen zij uit hun schuilhoeken te voorschijn, draafden naar beneden, en staken zoo snel zij konden de vlakte over, die tusschen de heuvels lag, waarna zij met even grooten haast de hoogten aan de andere zijde beklommen.

„Dit vreesde ik wel”, sprak Lennie, „onze vrienden begrijpen het ook. De vijand is ons op 't spoor, en zal nu aan den anderen kant aanvallen. God zij onzen broeders genadig!”

Wat er nu verder gebeurde, konden onze beide vluchtelingen niet zien. Doch een kwartier later hoorden zij duidelijk hoe er geschoten werd, en droeg een verward geluid van stemmen, en een woest geschreeuw tot hen door.

„Ik ga onze vrienden helpen”, riep Lennie. „Blijf gij hier en wacht tot het voorbij is.”

Maar Ralph wilde dat niet. Hij volgde zijn makker naar omlaag, toen weer omhoog, tot zij den omtrek overzien konden. Voor hun doel echter kwamen zij te laat. In de nabijheid was geen mensch meer te zien. Heel in de verte bewogen zich nog enkelen, maar of dat vrienden of vijanden waren viel niet uit te maken.

Voorzichtig gingen de mannen verder. De grond toonde overal sporen van voeten, maar ook van paardenhoeven. Hier en daar lag een kleedingstuk, een hoed, en zelfs vonden ze een wapen en daarbij een bosk; alles bewees, dat het hier woest was toegegaan. Dat bleek nog duidelijker uit hetgeen Ralph later vernam.

De troep ruiters, die in last had alle vergaderingen van Covenanters te verhinderen of uiteen te drijven, was de heuvels omgereden, ten einde zoo de vluchtelingen te bereiken. Wel hadden deze zich zooveel mogelijk gehaast en verspreid, maar velen konden niet vlug voort, en zagen weldra de vijandige schaar vlak bij zich. De aanvoerder reed vooruit en riep:

„In naam des konings, staat stil en wie wapens heeft geve ze over!”

De schildwachten hadden inmiddels zich bij de vluchtenden gevoegd en plaatsten zich rondom hen. De wachters waren meest jonge, kloekke mannen, die zich niet haastten aan het bevel te voldoen.

Een oude Covenanter trad nu vooruit en vroeg:

„Wat wilt gij van ons, mijnheer? We zijn op weg naar huis. Laat ons met vrede.”

„Gij hebt een verboden vergadering gehouden”, antwoordde de overste barsch.

„Wij hebben geluisterd naar des Heeren Woord. Niemand heeft van ons last geleden. Wat kwaad hebben we dan bedreven.”

„Geen praaties!” snauwde de officier; „gij weet wel, dat de koning het verboden heeft; ook het dragen van wapens als gij bijeenkomt. Voorts zoeken we al lang den man, die hier gesproken heeft. We moeten hem hebben, en anders nemen we u, die hem voortheft.”

„De Heere zal het zien en zoeken”, sprak de Covenanter. „Zouden wij onzen leeraar verraden?”

Op een wenk van den aanvoerder stegen eenige ruiters af, en wilden den ouden man grijpen. Doch de jongeren drongen vooruit, en stelden zich vóór hem, terwijl de vrouwen en kinderen luid jammerden van vrees en schrik. Inmiddels wilden de andere ruiters op de vluchtelingen indringen, ten einde eenigen gevangen te nemen. Doch allen stoven uiteen. Toen echter een der soldaten zijn sabel ophief en een oud man, die trachtte zich te redden, een steek toebrengde, zoodat de vluchteling neerstortte, klomk te gelijk een schot, dat het paard van den ruiter en hem mee deed tuimelen. Nu werden van weerszijden de wapens ontbloot. De ruiters trachtten de vluchtelingen tegen te houden, doch deze, die alle paden en wegen in de streek kenden, verdwenen, soms juist als zij op 't punt schenen gegrepen te worden.

Was een geluk dat de ruiters geen pistolen droegen. De aanvoerder echter wel. In zijn woede dat de man, dien men allereerst zocht, de leeraar, hem zou ontgaan, brakte hij allerlei vloeken uit, en schoot eindelijk in 't wilde zijn pistool af. Ongelukkig trof het schot een vrouw, die met een gil ter aarde viel. Men nam haar op en wilde voort. Doch eenige ruiters trachtten het troepje tegen te houden. Nu echter was het geduld der Covenanters ten einde. Van meer dan één zijde knetterden pistoolschoten: en een paar ruiters vielen van 't paard. Het geluid der schoten deed nog meer gewapenden uit het volk toesnellen, en de overste begon te begrijpen dat het hoog spel werd. Want zijn tegenstanders hadden vuurwapenen niet alleen, maar verschenen zich ook telkens, zoodat hij hen niet volgen kon.

Toch wilden de ruiters het nog niet opgeven. Eenigen, die meenden te voet meer te kunnen uitrichten, sprongen van hun paarden en gingen op de tegenpartij los. Doch deze — die nu niet vreesde, daar de anderen zich reeds geborgen hadden — wachtte hen bedaard af. Toen de soldaten zeer nabij waren, klauterden de Schotten — die zovleer mogelijk den strijd wilden mijden — vlug als geiten de hoogte op, en waren in een oogenblik buiten bereik. Daar men hen echter ook nu nog scheen te willen vervolgen, riepen zij den vijand waarschuwend toe:

„Niet verder of we schieten.“
De soldaten begrepen dat het niet geraden was verder te gaan. De vuist ballende tegen de Covenanters trokken zij af. Weldra verdween heel de bende uit het gezicht. Eerst laat in den avond, kwam Ralph weer thuis bij zijn erg ongeruste vrouw. Het eerste wat hij tot haar zeide was: „Dat is een woelige dag geweest; toch zou ik hem niet graag gemist hebben.“

En daarop ging hij ter rust, zijn verder verhaal uitstellend tot den volgende dag.

HOOGENDIJK.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

Aan de Redactie van De Heraut.

Geachte Redactie!

Zij het mij vergund naar aanleiding van het stuk „De Tabernakel en de Moderne Theologie“, voorkomende in De Heraut van 3 juni j.l., een bescheiden opmerking te maken.

De bestraffing aan De Hervorming toegediend was alleszins verdiend. Zóó te schrijven over den Tabernakel, deed velen pijnlijken aan. Het behoud van Ds. Schouten's Tabernakel voor ons land, is m. i. echter moeilijk te bereiken, en wel om de eenvoudige reden, dat de Tabernakel er nog wel, maar Ds. Schouten er niet meer is. Juist zijn bijzondere uittegging, heldere verklaring en vooral zijn evangelieverkondiging, steeds met heenwijzing naar de offerande van Jesus Christus, gaf aan deze zaak een groote aantrekkelijkheid. Dat juist was het geheim, waarom zoo velen in den lande reeds weken vooraf toegangskarten verzoekten.

Nu Ds. Schouten van ons is weggenomen, is de Tabernakel er nog wel, maar... de ziel van dit alles is er als 't ware uit. Men mag dit betreuren, en alles aanwenden om er in te geraken te komen, maar het is een feit waaraan nu eenmaal niets te veranderen is. Juist de pogingen, die worden aangewend tot instandhouding van den Tabernakel, en de m. i. zoo geringe kans van slagen, bevestigen deze beschouwing.

Het stofelijke moge er goed zijn, niet echter het geestelijk element. Dit is reeds voldoende gebleken.

Na het overlijden van Ds. Schouten, werd nog enkele malen getracht op desclde wijze voort te gaan, maar „Ds. Schouten's Tabernakel“ is niet en kan niet meer zijn, wat hij eertijds was; de Tabernakel en Ds. Schouten, want die twee waren één!

Hebben we alsoo den Heere God te danken voor wat Hij ons in Ds. Schouten, en vooral ook in zijn Tabernakel gaf, zoo laten wij ons dan niet al te zeer hechten aan het stofelijke, dat vergaat, maar ons steeds meer vastklemmen aan het Woord van God, dat eeuwig blijft.

Hoogachtend,

Uw getrouwe leer

Utrecht, juni 1906.

V. S.

Gezondheids

Gezondheids

BEROEPEN: Emlichheim (Bentheim), V. K. Kuyjnhoven, cand. te Naaldwijk. — Hoogvliet, J. Bosch, te Nieuwe. — Vlissingen B. Dr. A. Kuyper jr., te Makkum. — Duurswoude, H. Brinkman, te Oldemarkt. — Stad aan 't Haringvliet, P. W. H. Esselink, rust-prod. te Watergraafmeer.

AANGENOMEN: Opinde-Nijega, G. J. Wissink, te Amsterdam. — Raard c.a., J. M. de Jong cand. te Saeck.

BEROEPEN: Boornbergum, J. M. de Jong, cand. te Saeck.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Noordwijk, C. J. Veenhuisen, te Minnertsga. — Hoogvliet, J. A. Schouten, te St. Philipsland. — Nieuw-Dordrecht, J. P. Cannegieter, cand. te Utrecht. — Wieringerwaard, F. Smid, cand. te Woldendorp. — Siens (toez.), G. J. Schaffard Koops, te Hoorn op Terschelling.

AANGENOMEN: Amerfoort, G. W. C. Vunderink, te Hoogeveen. — Geertuidenker, P. Th. Wieland, te Gulpen. — Blaure en Bornwerd, A. A. van Wessum, cand. te Dordrecht.

BEROEPEN: Dolkum, C. G. Mensel, te Boetster-swaag. — Neele (toez.), A. Strammond, te Wognum. — Eilerland (Texel), J. A. Barbas, cand. te Haarlem.

Advertentiën.

GERUWD:

De Heer SAMUEL CROMMELIN
en
Mejonkvrout JACOB A. FRANCINA
BARONNESSE VAN DER BORCH
VAN VERWOLDE.
Huis Verwolve, 8 Juni 1906.

Heden overleed zacht en kalm, in de
hoop des eeuwigen levens, onze geliefde
Vader, Behuwd- en Grootvader, de Wel-
Eerwaarde Heer

FIETTER WAGEMAKER,
Emeritus Predikant der Geref. Kerk
te Hilversum,
in den ouderdom van ruim 82 jaren.
P. WAGEMAKER.
A. C. WITZEL—
WAGEMAKER.
J. H. WITZEL.
PIETER WITZEL.
Hilversum, 7 Juni 1906.
Kerkbrink 172.

Donderdag 7 Juni behaagde het den
Heere door den dood van ons weg te
nemen onzen rustenden leeraar

Ds. P. WAGEMAKER,
in den ouderdom van ruim 82 jaren. Zijn
heengaan was zacht en kalm, in de zeker-
heid van de hoop des eeuwigen levens,
waar het genadelooze eens trouwen Evan-
geliedieners hem wacht. Met dank aan
den Heere erkennen wij den zegen die zijne
bediening voor onze gemeente gedurende
negentien jaren heeft afgeworpen.

Namen des raad der Geref. kerk
van Hilversum A:

S. O. LOS, praes.

W. MEYER, scriba.

Voor de vele bewijzen van deelneming,
ondervonden bij het ontsapen van onzen innig
geliefden Echtgenoot en Vader, den Heer

JAN PEL HEN,

betuigen wij onzen diepgevelden dank.

Wed. J. PEL HEN. — SCHUT

EN KINDEREN.

Leeuwarden, 7 Juni 1906.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

TE KOOP

voor den meestbiedende De Heraut van
No. 1 tot 1482. Drie nummers ontbreken.
Br. fr. Lett. D. aan den Boekh. B. KREMER
te Apeldoorn.

EISMA & Co.
Noordeinde 20, den Haag.

Kassiers

Commissionairs in effecten.

E Voto Dordraceno

DOOR

Dr. A. KUYPER.

Nieuwe uitgave in 4 deelen, geheel gelijk aan den vorigen druk.

Ingenaaid f 19.— In twee linnen banden f 22.—

(de vorige druk kostte f 25.— en gebonden f 29.—)

Deelen I, II en III zijn verschenen; deel IV en deel III/IV

gebonden volgen eerstdaags.

Amsterdam—Pretoria.

HÖVEKER & WORMSER.

KING IS JE RIJWIEL.

KING-Rijwielen, prachtig eerste klas Engelsch fabrikaat, loopen buitengewoon licht,
zijn sierlijk afgewerkt en worden gegarandeerd voor personen van 100 Kilo, prijs f 75.— met
luxe montering, 2 roller velg remmen, nikkel velgen m. blek, kogel rijwiel. Rijwiel en
spatborden dubbel goud gelijnd, compleet met Dunlop banden, tasch m. gereedschap, pomp m.
houders, dito zonder luxe montering f 65.— TORPEDO Rijwielen, buitengewoon sterk
en prachtig afgewerkt met luxe montering en Dunlop banden, compleet f 80.—, dito rijw.
zonder luxe montering, voorstellen van departure rijwiel naaf met terugtrap rem f 67.50.
Dito rijw. met rijwiel op kogels en velgrem f 64.—, Dito rijw. zonder rijwiel en rem f 50.—
Alle deze rijwielen zijn met 12 maanden Bonds-garantie op rijwiel en hand. Vraagt franco
prijs-courant of een rijwiel onder rembours vrij zicht ter overtuiging. H. H. handelaars rabat.
Nieuwe Reclame rijwielen met systeem Continental banden prijs f 35.— Adres:
J. A. LINDEMANN, Amsterdamse Rijwielverzendend, Reguliersgracht 79/81/87, Amsterdam.

Vereeniging ter bevordering van Christelijke Lectuur.

Als eerste uitgave dezer Vereeniging voor 1906 is den
leden toegezonden:

NIET VOOR KROON OF SCHEPTEP,
door D. ALCOCK.

Schrijftster van DE SPAANSCH BROEDERS.

Prijs ingenaaid f 13.25; in fraalen stempelband, getoekend door JAC. PH. WORMSER f 3.90.

De leden dezer Vereeniging betalen jaarlijks f 5.— en ontvangen daarvoor van elke in
dat jaar verschijnende uitgave der Vereeniging een exemplaar gratis, tot een gezamenlijke
waarde van minstens f 5.— Van het hierboven genoemde werk, zoowel als van wat verder
in den loop van 1906 zal worden uitgegeven, ontvangen de leden dus terstond na ver-
schijning een gratis-exemplaar. Bovendien heeft ieder lid recht om in den loop van dit jaar
uit den catalogus der Vereeniging ingenaaid boeken tot een bedrag van f 5.— onthieden
ieder lid betaalt dus f 5.— en ontvangt voor minstens f 10.— aan boeken.

Nieuwe geillustreerde catalogus op aanvraag gratis.

Amsterdam—Pretoria.

HÖVEKER & WORMSER.

Postzegels.

Wie helpt de WEST-EIND-SCHOOL
te PRETORIA in stand te houden?
Iedere maand moet een tekort van
bijna f 450.— gedekt worden. Giften
worden niet gevraagd, maar als ieder
die kan helpt door gebruikte post-
zegels te zenden, hoe duurder en
hoe zeldzamer hoe beter, dan kan
men op die manier een belangrijke
hulp geven en O. N. O. zonder gelde-
lijke opoffering steunen. Geen post-
zegel is waardeloos!

Zendt s. v. p. aan 't adres van den
secretaris-penningsmeester den heer

J. A. WORMSER Jr.,
Pretoria, Bus 724.

Gymnasium te Doetinchem.

Het eerste TOELATINGSEXAMEN is be-
paald op Woensdag 11 Juli. Aanmelding van
aspiranten vóór 5 Juli bij den Rector, bij
wien tevens nadere inlichtingen zijn te ver-
krijgen. Op het Gymnasium worden ook
meisjes toegelaten.

de Rector
Dr. W. H. KRAMER.

Kerken-Ordening

GESTELD IN DE
Nationale Synode der Gereformeerde
Kerken,

te zamen geroepen en gehouden binnen
Dordrecht in de jaren 1618 en 1619,
en zooda ze is vastgesteld door de Generale
Synode der Gereformeerde Kerken in
Nederland, gehouden te UTRECHT
22 Augustus — 7 September 1905.

Officieel geautoriseerde uitgave met
voorwoord van Prof. Dr. H. BAVINCK,
Dr. J. HANIA en Prof. Dr. F. L.
RUTGER.

Prijs 10 Cent.

Amsterdam—Pretoria.

HÖVEKER & WORMSER.

SCHOOL TE DIJCIA.

Verantwoording over April en Mei.
Hilversum 10.—; Roodschool 10.—; Meppel
6.50; Maanland 10.—; Luttich 6.50; Voorst 5.85;
Oostwolde 2.50; Oppenhuizen 1.85; Bedum 1.85;
1.97; 's Gravenhage 50.—; Zwammerdam 10.—;
Rosenburg 11.77; Bissum 10.—; Anjum 26.70;
Beilen 2.50; Middelburg 35.61; Baarn 10.—;
Westermieden 1.30; Oud-Charlois 10.—; Nijver-
dal 2.—; Mijdsj 15.75. Totaal met vorige
opgaven f 144.18.

Dit bedrag is in hoofdzak bijeengebracht
door de kerken als antwoord op de circulaire
van December j.l. Het zal den miss. arbeiders
op Midden Java ongetwijfeld tot een verkwik-
king zijn. Een school voor hunne kinderen kan
echter van dit bedrag nog niet gesticht worden.
Mogen zij zich daarom nu eens wenden tot alle
Zendingvrienden en voorstanders van het Chris-
telijk Onderwijs? Gaarne ontvang ik uwe gaven.

H. S. PRUIJS,

Off. v. Gen. N. J. L.

Apeldoorn, Louisalaan.

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN.

DAMRAK 60 en DAM 13-15-17.

Bijkantoren: HILVERSUM, Langestraat.
HAARLEM, Kruisweg 69.

Kopen en verkoopen EFFECTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden en
Zilveren MUNTEN en vreemde BANKNOTEN. Sluiten PROLONGATIEN en BELET-
NINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO tot dagelijks vast te stellen rentekoers.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering,

gevestigd te
Amsterdam, Keizersgracht 547-549,
sluit alle Kapitaals-verzekeringen, Weduwe-pensioenen, Lijfrenten, enz.

Verklaring der Heilige Schrift.

Verschenen:

Het Boek der Geboorten,

Verklaring van het Boek Genesis

DOOR

J. C. SIKKEL,

Dienaar des Woords te Amsterdam.

Stuk II, bladz. 209-381 Prijs f 2.80

VROEGEER VERSCHEEN:

Stuk I, bladz. 1-208 Prijs f 2.80.

HET BOEK DER GEROORTEN verschijnt:

in 60 à 65 afleveringen à f 0.20 (elke veertien dagen verschijnt een dubbele aflevering);

in zes stukken, elk van f 2.—;

in twee deelen ingenaaid; in twee deelen gebonden in half leér.

Van denzelfden schrijver verscheen:

De Heilige Schrift en haar Verklaring,

Inleiding tot de Verklaring der Heilige Schrift als het Woord Gods.

Prijs ingenaaid f 1.80; gebonden in half leér f 2.50.

AMSTERDAM,

Willemsparkweg.

Boekhandel

J. W. A. VAN SCHAIK.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland,

Gevestigd te GRONINGEN.

OUDE BOTERINGSTRAAT No. 72, hoek MUURSTRAAT.

Telefoon Intercommuniaal No. 674.

Maatschappelijk Kapitaal f 1,000,000.

Uitstaand bedrag aan Hypotheken op 31 Maart 1906 f 2,238,557.50,

aan Pandbrieven f 2,231,200.—

Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FABRIS, J. H. DE WAAL MALEFUT, A. W.
SCHIPPERS, Jhr. H. A. WITTEWAAL VAN STOETWEGEN, H. LUKING, Mr. P.
DIELEMAN, E. G. WENTINK.

Raad van Toezicht: Jhr. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGT, M. UBBENS.

Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven,

koers 100 pCt., in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkrijgbaar ten
kantore der Bank, bij alle Agenten en Effectenhandelaren. Inlichtingen geven te Amsterdam
de H.H.: L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en RADIUS en DANE, Keizersgracht 207;
te Rotterdam de heer H. DANE, Haringvliet 49.

De Directie:

M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributien:

Door Ds. C. W. E. Ploos van Amstel f 1;
door den heer J. F. P. W. te A. van Meij. H.
f 1.50; door Ds. U. Faber te Ee (afz.) f 29.50;
door Dr. C. C. te Schot uit Ane f 4; uit
Grambergen f 4; uit Hardenberg f 14; uit
Heemse f 5; uit de Krim f 16; uit Bergenheim
f 1; samen f 45.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):

Van de Ger. Kerk te Gendern f 6.77 1/2;
van idem te 's Gravenmoer f 5.25; van idem
te 's Hertogenbosch f 17.24; van idem te
Helmond f 1.96; van idem te Heusden f 1;
van idem te Sprang f 3.15; van idem te Til-
burg f 2.64; van idem te Vrijhoeve Capelle
f 3.08; van idem te Veen f 2; van idem te
Blokkij f 2.23 1/2; van idem te Genemuiden
f 7; van idem te Kampen f 57.51 1/2; van
idem te Kamperveld f 1.58; van idem te Lan-
geslag f 2.20; van idem te Oldemarkt f 3.43;
van idem te Rouveen f 14.45; van idem te
Staphorst f 3.85; van idem te Steenwijk A
f 4.51 1/2; van idem te Steenwijk B f 13.23 1/2;
van idem te Stad Vollenhove f 5; van idem
te Ambt Vollenhove A f 4.01; van idem te
Ambt Vollenhove B f 8.39 1/2; van idem te
Wilsum f 1.01; van idem te Zalk f 3.11; van
idem te Zwartsluis f 27.89; van idem te Zwolle
f 68.75; van idem te Schipluiden f 3.60; van
idem te Loppersum f 5.62 1/2; van idem te
Tinte f 3.28; van idem te Emmen f 6.03;
van idem te Gees f 4.68 1/2; van idem te Koe-
vorden f 5.54; van idem te N. Amsterdam
f 7.81; van idem te Schoonebeek f 8.14 1/2;
van idem te Schoonoord f 2.25; van idem te
Sleen f 4.27 1/2; van idem te Zeevoo f 4;
van idem te Duisburg f 1.04; van idem te
's Gravenhage f 17.60; van idem te Ballo
f 12.21 1/2; van idem te Houwerzijl f 7.75;
van idem te Leens f 12.80 1/2; van idem te
Middelstum f 44.59 1/2; van idem te Pieters-
buren f 3.01; van idem te Schouwerzijl f 7.57;
van idem te Uithuizen f 12.75; van idem te
Uithuizermeeden W. G. f 16.78 1/2; van idem
te Uithuizermeeden O. G. f 15.29 1/2; van idem
te Ulrum f 13.57 1/2; van idem te Warfum
f 9.19; van idem te Winsum f 13.20; van
idem te Zoutkamp f 7.73 1/2.

Aan Schenkingen:

Gevoonden in de collecte Ger. Kerk te Tinte f 1.

Voor de Medische faculteit:

Door Ds. M. Faber te Ee f 1.

Voor het Studiefonds:

Collecte Ger. Kerk te Duisburg f 2.46.

H. W. VAN MARLE Jr.

Penningmeester.

Amsterdam, Keizersgracht 162.

Leerplan voor de Scholen met den Bijbel

BEWERKT DOOR

H. LANKAMP.

1e GEDEELTE

Bijbelsche, Kerk- en Zendingsgeschiedenis

Prijs f 3.75.

Deze herdruk is een nieuwe uitgave, door de
uitbreiding van 103 bladz. tot ongeveer 550
bladz.

Het boek is daardoor ook geworden een
handleiding voor den onderwijzer bij zijn
onderwijs in de bijbelsche geschiedenis.

2e GEDEELTE

Geschiedenis des Vaderlands.

Prijs f 1.50.

Amsterdam—Pretoria.

HÖVEKER & WORMSER

HOMOEOPATHISCHE APOTHEEK

van ALBERT SOMMER.

Amsterdam, Heiligenweg, hoek Singel.

Grootste Inrichting in Nederland.

Hensels Tonicum, addeend en beproefd bij

Bloedarmoede en Zenuwzwakte.

100 gram f 1.00; 200 gram f 1.75.

Purshiana Tabletten, uitstekend tegen hardij-

ghigheid en voor bloedzuivering per flacon f 0.75.

Hamamelis Supportorias, het eenige afdoende

middel bij aambeien per doos f 1.25.

Hamamelis Extract en -Zalf, 50 gram f 0.60,

100 gram f 1.00.

Fucus, Ontvettingsmiddel per flacon f 2.50.

Arnica-carbol, tegen het uitvallen en vroeg-

tijdig grijs worden der haren, in schroefflacon,

100 gr. f 0.80, 150 gr. f 1.10.

Huisapotheken, praktisch en doelmatig in

Korrel. Met handleiding f 5.75.